

Súd: Krajský súd Prešov  
Spisová značka: 9Co/101/2015  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814203461  
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2016  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút  
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8814203461.1

## Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, p r o t i žalovaným: 1. Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. Č.. XXX/XX, I. G. E., 2. Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XXX/XX, XXX XX I. G. E., 3. B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/X/ XXX XX I. G. E., o zaplatenie 3070,98 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 13C/278/2014-35 zo dňa 28.11.2014, zhodou hlasov členov senátu takto

### rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

### o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len súd prvého stupňa) žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaným náhradu trov konania nepriznáva.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaných zaplatiť sumu 3.070,98 eur s 7,49 % ročným úrokom za úver zo sumy 2.694,48 eur od 5.7.2011 do zaplatenia a 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.070,98 eur od 5.7.2011 do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že na základe zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXXXXXX bola so žalovanými uzatvorená zmluva o mimoriadnom medziúvere s tým istým číslom a stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 19.6.2006, v súlade s ktorou poskytol žalobca žalovaným mimoriadny medziúver vo výške 3.319,39 eur. Žalovaní sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky mimoriadneho medziúveru 7,49 % p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 20,75 eur a do nasporenia 40 % cieľovej sumy vkladať na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 16,60 eur. Po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení sa žalovaní v 1. a 2. rade zaviazali splácať stavebný úver, vrátane úrokov, vo výške 4,70 % p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 29,04 eur. Žalovaný v 3. rade prevzal ručením na seba povinnosť uspokojiť pohľadávku, ak ju neuspokojia žalovaní v 1. a 2. rade a spoludlžník. Spoludlžník zomrel dňa 19.5.2011 s tým, že Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením zo dňa 19.9.2011 zastavil dedičské konanie po spoludlžníkovi pre jeho nemajetnosť. Žalovaní v 1. a 2. rade porušili zmluvne dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 27.6.2011 žalobca odstúpil od úverovej zmluvy a vyzval žalovaných v 1. a 2. rade, aby v 7 dňovej lehote vrátili zostatok úveru. Žalovaní v 1. a 2. rade peňažné prostriedky nevrátili. O odstúpení od zmluvy bol upovedomený aj žalovaný v 3. rade. Podľa čl. VII bod 5 úverovej zmluvy, odstúpením od zmluvy nezaniká záväzok dlžníka a ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa vrátane príslušenstva. Podľa čl. VII bod 6 úverovej zmluvy, odstúpením od zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky. Na základe uvedeného žalobca ďalej úročí istinu dohodnutým úrokom za úver vo výške 7,49 % p.a.. Dlžná suma ku dňu odstúpenia od zmluvy vo výške 4.090,81 eur pozostáva z istiny 3.802,97 eur, z nezaplatených úrokov za úver a z nezaplatených poplatkov ku dňu odstúpenia od zmluvy v celkovej výške 287,84 eur. Podľa úverovej zmluvy a všeobecných podmienok pre zmluvy o stavebnom sporení, účinnosťou odstúpenia sa rozumie deň, kedy bolo odstúpenie od zmluvy doručené všetkým žalovaným. Účinnosť odstúpenia nastala dňa 1.1.2014. Dlžná suma ku dňu účinnosti odstúpenia od

zmluvy predstavuje sumu 3.070,98 eur, pričom pozostáva z istiny 2.694,48 eur, z nezaplatených úrokov za úver a z nezaplatených poplatkov vo výške 376,50 eur. V súlade s čl. VII bod 8 úverovej zmluvy, odo dňa nasledujúceho po účinnosti odstúpenia od zmluvy žalobca úročí celý zostatok dlhu úrokom z omeškania vo výške 5 % p.a..

Žalovaní v 1. a 3. rade požiadali o možnosť úhrady dlžnej sumy v splátkach a žalovaná v 2. rade sa k žalobe nevyjadřila.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní citujúc články II., VI., III. bod 1, VI. bod 4, VII. bod 1, VII. bod 2 písm. i), VII. bod 5, VIII. bod 1 a článok XIX Všeobecných podmienok uzavrel, že žalobca odstúpením od zmluvy zo dňa 27.6.2011 žalovaným v 1. a 2. rade oznámil, že z dôvodu neuhradenia zročných splátok, ani v poskytnutej dodatočnej lehote, ostávajú v omeškaní na účte stavebného sporenia s viac ako 2 dvoma vkladmi po dobu dlhšiu ako dva mesiace a na účte mimoriadneho medziúveru s viac ako dvoma splátkami, žalobca v súlade s čl. VI. a VII. úverovej zmluvy odstupuje od zmluvy o mimoriadnom medziúvere č. XXXXXXXXXXXX a stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 19.6.2006 a zároveň požaduje okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov. Súčasne oznámil, že v prípade, ak do 7 dní od doručenia tohto listu žalovaní neuhradia dlžnú sumu, žalobca pristúpi k vymáhaniu niektorým zo spôsobov ustanoveným platnými právnymi predpismi.

Žalobca listom zo dňa 27.6.2011 označeným ako oznámenie o odstúpení od zmluvy žalovanému v 3. rade oznámil, že listom zo dňa 27.6.2011 odstúpil od zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 19.6.2006.

Aplikujúc ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka a §§ 52 ods. 1, 2, 3, 53 ods. 1, 4, 54 ods. 1, 2, 101, 107 a 457, všetko Občianskeho zákonníka, súd prvého stupňa uzavrel, predmetný právny vzťah posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy s dodatkom, ako aj Všeobecných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu, preto je podľa súdu prvého stupňa potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, úprava ktorých je v Občianskom zákonníku pre spotrebiteľa výhodnejšia.

Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa uzavrel, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru vo výške 3.319,39 eur, ktorý sa po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok mal zmeniť na stavebný úver pod číslom XXXXXXXXXXXX vo výške 1.991,64 eur. Záväzok žalovaného v 1. a 2. rade zo zmluvy bol zabezpečený ručením žalovaného v 3. rade. Žalobca si svoj záväzok riadne splnil a poskytol žalovaným dohodnutý mimoriadny medziúver. Žalovaní však svoj záväzok riadne a včas neplnili, a s jeho plnením sa dostali do omeškania. Keďže nastali podmienky predpokladané v zmluve, žalobca listom zo dňa 27.6.2011 od zmluvy odstúpil a zároveň žiadal o okamžité vrátenie celého zostatku úveru.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezodôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 Občianskeho zákonníka).

Aj napriek tomu, že úverová zmluva je absolútny obchod, je podľa súdu prvého stupňa nutné na ňu aplikovať Obchodný zákonník, prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ustanovení § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

Citujúc ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, pre posúdenie, či citované ustanovenie je možné aplikovať aj na konania začaté na súde pred jeho účinnosťou, súd prvého stupňa vyslovil, že je rozhodujúce, či konkrétne ustanovenie má (aj) procesný charakter. Hoci samotné premlčanie má nepochybne hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia. Na jeho základe sa súdu (ktorý je možné považovať za orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľských zmlúv) ukladá povinnosť

v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, aj keď sa ho spotrebiteľ nedovolá, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu, účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t. j. pred účinnosťou zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvého stupňa ex offo prihliadol na premlčanie. V prípade odstúpenia od úverovej zmluvy, účastníkom konania vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom žalobca odstúpil od zmluvy dňa 27.6.2011, nasledujúcim dňom začala plynúť dvojiročná premlčacia doba, ktorá by uplynula dňa 28.7.2013, pričom žaloba bola na súd podaná dňa 24.4.2014. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa žalobu zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p., keďže úspešní žalovaní si náhradu trov konania neuplatnili, súd prvého stupňa rozhodol tak, že im náhradu trov konania nepriznáva.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, keď mal za to, že Okresný súd nesprávne aplikoval § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka, teda režim Občianskeho zákonníka namiesto toho, aby aplikoval § 506 Občianskeho zákonníka v spojení s § 334 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda režim obchodného zákonníka, okresný súd nepoužil správny všeobecný záväzný predpis.

Zmluva o úvere sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Ide o tzv. absolútny obchod. Uvedené skonštatoval v odôvodnení svojho rozhodnutia aj okresný súd. Žalobca mal za to, že použitie Obchodného zákonníka na právnu úpravu zmluvy o úvere vyplýva priamo z kogentného ustanovenia § 261 Obchodného zákonníka. Vylúčenie uvedeného kogentného ustanovenia je podľa žalobcu v rozpore s princípom právnej istoty. Právna úprava odstúpenia od zmluvy vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, nie je teda ani predmetom zmluvných dojednaní. To, že právna úprava zmluvy o úvere sa má spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka, nakoniec potvrdil aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 27.3.2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012. Týmto rozhodnutím Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove a skonštatoval, že ak inštančne nižší súd na právny inštitút vzniknutý z úverovej zmluvy aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, nepostupoval správne. Predmetom konania na Najvyššom súde pritom bola otázka premlčania nároku z úverovej zmluvy. Najvyšší súd skonštatoval, že na daný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní, nakoľko sa jedná o tzv. absolútny obchod. Premlčacia doba je teda 4 roky. Zmluvnými stranami úverovej zmluvy pritom rovnako boli banka a fyzická osoba, teda v zmysle definície Občianskeho zákonníka dodávateľ a spotrebiteľ. Je teda rovnako nepochybné, že právny názor súdu prvého stupňa nie je v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom v rovnakej veci.

To, že nie všetky právne vzťahy, kde na jednej strane vystupuje spotrebiteľ, sa spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka, vyplýva podľa žalobcu aj z jeho novely - zákon č. 102/2014 Z. z. (článok II.) v spojitosti so zákonom č. 151/2014 Z. z. (článok IV.), podľa ktorej „na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva“. Uvedené ustanovenie Občianskeho zákonníka nadobudne účinnosť 1.4.2015. Do nadobudnutia účinnosti uvedeného ustanovenia má žalobca za to, že zmluva o úvere sa výlučne spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Prijatím uvedenej novely Občianskeho zákonníka zákonodarca považoval za potrebné prijať výslovnú úpravu prednostnej aplikácie Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské právne vzťahy, čo je dôkazom toho, že doterajšia právna úprava neposkytovala základ pre prednostnú aplikáciu Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na uvedené mal žalobca za to, že postupoval v súlade s platnými právnymi predpismi, keď v zmysle § 506 Obchodného zákonníka odstúpil od zmluvy o úvere a požaduje vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov spolu s úrokmi. Rovnako má žalobca za to, že premlčanie sa spravuje § 387 a nasl. Obchodného zákonníka, premlčacia doba je podľa uvedených ustanovení štvorročná. Záväzkový vzťah, ktorý vznikol zo zmluvy o úvere, bol premlčaný 5.7.2015 (účinnosť z odstúpenia nastala dňa 4.7.2011).

Na základe uvedeného žalobca v rámci svojho odvolacieho petitu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Žiaden zo žalovaných sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby, vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p.. V zmysle tohto ustanovenia odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania. Rozsah preskúmvacieho práva a povinnosti odvolacieho súdu je určený rozsahom odvolania, ktorým sa rozumejú výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa a dôvodmi odvolania, ktorými sú námietky proti odôvodneniu napadnutého rozhodnutia v súlade s ust. § 205 ods. 2; § 205a O.s.p.. Nad rámec rozsahu dôvodov nebol odvolací súd oprávnený, ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Odvolací súd v zmysle ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p. vo veci nenariadil pojednávanie a po preskúmaní napadnutého rozsudku ako celku (nakoľko súd prvého stupňa žalobu v celosti zamietol), zistil, že rozhodnutie v napadnutej časti je potrebné zrušiť.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca uplatňuje v konaní nároky odvádzané od uzavretej zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorenej so žalovanými dňa 19.6.2006. Skutkové odôvodnenie podanej žaloby žalovaní nerozporovali, keď ako dôvod, pre ktorý žalovaní v 1. a 2. rade ako veritelia nesplácali predmetný úver a stavebný úver, uvádzali nedostatok finančných prostriedkov, resp. svoju zlú finančnú situáciu. Rovnako žalovaný v 3. rade ako ručiteľ predmetného úveru uviedol, že za žalovaných v 1. a 2. rade potom, ako bol vyzvaný žalobcom, neplnil z dôvodu svojej nepriaznivej sociálnej situácie. Žiaden zo žalovaných nenamietal, že ako dlžníci porušili dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať, resp. že žalovaný v 3. rade tento záväzok potom, ako ho nesplácali žalovaní v 1. a 2. rade a ako bol na jeho úhradu vyzvaný žalobcom, nesplátil. Žalovaní nerozporovali ani to, že listom zo dňa 27.6.2011 žalobca využil svoje oprávnenie a od zmluvy odstúpil. Nesporné bolo aj to, že odstúpenie od zmluvy bolo dané na vedomie aj žalovanému v 3. rade. Pre vec je relevantným aj to, že žalovaní sa nebránili v konaní ani tým, že by popierali dohodu účastníkov pojatú do článku VII. bod 5.6 zmluvy zo dňa 19.6.2006, podľa ktorej „odstúpením od tejto zmluvy nezaniká záväzok dlžníka, prípadne ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa, vrátane jej príslušenstva. Odstúpením od tejto zmluvy nezanikajú ani zabezpečovacie zmluvy uzatvorené medzi veriteľom a dlžníkom, resp. treťou osobou a odstúpením od tejto zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky“.

V konaní sa stranami nerozporuje to, že ide o nároky vyplývajúce zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy. Prvostupňový súd zamietol žalobu z dôvodu, že odstúpením od zmluvy sa zmluva o úvere zrušila s účinkami ex tunc, pričom zmluvné dojednanie obsiahnuté v článkoch VIII. zmluvy a článkoch XIX. Všeobecných podmienok zachovávajúce zmluvné nároky veriteľa aj po odstúpení od zmluvy, považoval za nevýhodnejšie pre spotrebiteľa oproti úprave realizovanej v Občianskom zákonníku a teda s odkazom na § 54 za neplatné. Záver o zamietnutí žaloby je tak založený na záveroch o neplatnosti, či neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, resp. v obchodných podmienkach. Záver o zamietnutí časti žaloby z ust. § 153 ods. 4 O.s.p. vyplýva, že ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia. Toto ustanovenie bolo zavedené do O.s.p. novelou realizovanou zák. č. 575/2009 Z. z. Zákonodarcu v dôvodovej správe uviedol, že ak súd neuvedie znenie neprijateľnej podmienky vo výroku rozsudku, rozsudok by síce mal účinky medzi účastníkmi konania a nešlo by o žiadne procesné pochybenie, nedosiahol by sa však sledovaný cieľ, a to, aby vznikla dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky voči všetkým spotrebiteľom vo formulárových zmluvách, tak by sa predišlo sústavnému používaniu nečestnej zmluvnej podmienky. Súd by tak nesplnil to, čo sa od neho očakáva v spotrebiteľských veciach, a teda by prispel svojou rozhodovacou činnosťou k vyššej kvalite, pretože inštitút neprijateľnosti podmienky je pretavením princípu dobrých mravov do pozitívneho práva. Okrem

spomenutého dôsledku má formulácia určovacieho výroku vo vzťahu k záveru o neprijateľnej zmluvnej podmienke význam aj procesom právnym postavení viažúci sa napr. na možnosť podania dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci tak existuje príčinná súvislosť medzi rozhodnutím súdu o nepriznaní plnenia dodávateľovi (v podobe výroku zamietajúceho žalobu) a právnym posúdením časti dohody účastníkov pojatéj do všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, ktorá bola neoddeliteľnou súčasťou zmluvných dojednaní, a to konkrétne do úpravy následkov porušenia zmluvných podmienok a okamžitej splatnosti nárokov veriteľa v zmysle článku XIX. bod 2, predposledná veta - odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká záväzok stavebného sporiteľa zaplatiť pohľadávku stavebnej sporiteľne, vrátane jej príslušenstva, ani iné záväzky vyplývajúce zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi stavebnou sporiteľňou, stavebným sporiteľom, resp. treťou osobou.

Z ust. § 7 ods. 3 písm. f) zák. č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení vyplýva, že podstatnou náležitosťou zmluvy o stavebnom úvere je aj to, že musí obsahovať podmienky, za ktorých možno odstúpiť od zmluvy o stavebnom úvere.

Prvostupňový súd vyvodil v predmetnej veci záver o účinkoch odstúpenia od zmluvy ex tunc. Neprihliadol pritom na to, že aj samotná aplikácia ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka dáva priestor preto, aby sa účastníci dohodli aj inak, teda že sa zmluva nemusí rušiť od začiatku. Vyššie citované ustanovenie článku VII. ods. 5 a 6 zmluvy by tomu mohli nasvedčovať.

Odvolací súd v označených konaniach, o ktorých oprel súd prvého stupňa svoje rozhodnutie, konštatoval (podobne, ako to je z poznatkov z praxe odvolacích senátov), že dôvodom „zosplatnenia úveru“ bolo porušenie povinnosti dlžníkom, ktorý nesplnil včas dohodnuté splátky úveru. V podstate podľa obsahu „zosplatnenie úveru“ je spôsobom zániku zmluvy o úvere odstúpením od zmluvy o úvere. Nie je totiž rozhodujúce, ako sa právny úkon označil, prípadne, na ktoré ustanovenia toho-ktorého zákona sa odvoláva, ale rozhodujúci je obsah daného právneho úkonu, t. j. práva a povinnosti z neho pre účastníkov plynúce. Prejav vôle treba vykladať podľa interpretačných pravidiel určených v ustanovení § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 266 Obchodného zákonníka. Podporujú to aj názory z právnej praxe (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR 29Odo 512/2002 z 5.11.2002, či 22Cdo 4157/2009z 15.2.2012).

Obchodný zákonník je Občiansky zákonník, rešpektuje autonómnu vôľu strán pri úprave následkov odstúpenia od zmluvy. Ak to v zmluve nie je upravené inak, dôsledkom odstúpenia veriteľa od zmluvy pri aplikácii ust. § 506 Obchodného zákonníka je aj oprávnenie veriteľa požadovať vrátenie dlžnej sumy aj s úrokmi. Požiadavka vrátiť poskytnuté prostriedky (dlžnú sumu) aj povinnosť platiť úrok z nevrátenej čiastky úveru aj po odstúpení od zmluvy je preto opodstatnené. V opačnom prípade by sa veriteľ využívajúc oprávnenie dané mu zákonom, ktoré je dôsledkom porušenia povinnosti dlžníka, dostal do horšieho postavenia, ako má pred porušením povinnosti dlžníkom.

Aj Najvyšší súd ČR napr. vo svojom rozhodnutí 32Cdo 2007/182/99 konštatoval práve, že zmyslom a účelom ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac, než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšiu, než 3 mesiace. Veriteľ môže od zmluvy o úvere odstúpiť a tým spôsobiť, že zaniknú jeho povinnosti, ktoré má podľa zmluvy voči dlžníkovi. Ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa a jeho využitím sa preto veriteľ nemôže ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy.

Aj Zákon o spotrebiteľských úveroch teda v tomto ustanovení výslovne upravuje povinnosť zaplatiť úrok (ako odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov) až do dňa splatenia istiny v prípade, že k odstúpeniu od zmluvy došlo úkonom spotrebiteľa.

Už vyššie je zdôraznené, že žalovaní nerozporovali porušenie povinností vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, ani oprávnenie veriteľa od tejto zmluvy odstúpiť práve z dôvodu podstatného porušenia povinnosti dlžníkom založenom na neplnení dohodnutých splátok úveru. Pre takýto skutkový záver sú naplnené podmienky vyplývajúce z ust. § 153 ods. 1 O.s.p.. Rozhodujúcim pre rozhodnutie o podanom odvolaní

je preto zodpovedanie otázky, či odstúpenie od zmluvy malo účinky ex tunc a s odkazom na aplikácie ust. § 48 ods. 1 O.s.p. s následkom vysporiadania vzájomných nárokov účastníkov len podľa ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

Tak, ako je uvedené vyššie, pri § 5 zák. č. 258/2001 Z. z. je realizovaný odkaz aj na úpravu Občianskeho zákonníka v ustanovení § 48. Odvolací súd je toho názoru, že aj v prípade len aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka bolo možné zmluvnými stranami dohodnúť účinky zrušenia zmluvy nie od počiatku. Veriteľ zo zmluvy o úvere realizoval úkon smerujúci k odstúpeniu od zmluvy. Ak zákon č. 258/2001 Z. z. neupravoval následky odstúpenia od zmluvy, potom treba posudzovať to, čo je v zmluve uzavreté a ak by aj tam nebolo uzavreté, potom treba pri zmluve o úvere vychádzať z aplikácie ust. § 506

Obchodného zákonníka. Z tohto ustanovenia vyplýva napr. aj to, že ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než 2 splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Ak by teda aj v predmetnej zmluve o úvere absentovala úprava pojatá do článku VII. bodoch 5 a 6 zmluvy, bolo by možné uplatniť úpravu o následkoch zmeškania dlžníka obsiahnutú v tomto ustanovení. Odstúpenie od zmluvy o úvere neznamena zánik záväzku klienta splatiť pohľadávku veriteľovi, vrátane jej príslušenstva. Odvolací súd bez toho, aby chcel upustiť od spotrebiteľskej ochrany konštatuje, že dôsledkom odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere nie je za daných skutkových okolností dôvodný záver o zrušení zmluvy ex tunc. Nemôže teda prichádzať do úvahy ani posúdenie uplatnených nárokov podľa ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Citované ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka nepochybne vyžaduje aj po odstúpení od zmluvy o úvere vrátenie nielen dlžnej sumy, ale aj úrokov ako ceny za poskytnutie peňazí. Ak by toto nebolo naplnené, viedlo by to k tomu, že veriteľ využil oprávnenie dané mu zákonom (odstúpiť od zmluvy), ktoré je dôsledkom porušenia povinnosti dlžníka by sa dostal do horšieho postavenia, ako mal pred porušením povinností dlžníka, t. j. v danom prípade by mu vznikol len nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, z ktorého nárok na vydanie plnenia podľa § 107 by sa premlčal za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Navyiac nijako súd prvého stupňa v danej veci sa nezaoberal úvahou, či zo strany žalovaných, ktorí nijako nerozporovali, že poskytnutý úver nevrátili z dôvodov nie na strane žalobcu, ale pre ich tak, ako to uvádzali, nepriaznivú ekonomickú situáciu, nedošlo k naplneniu dikcie tohto vyššie citovaného ustanovenia druhej vety, t. j., či na strane žalovaných sa nejedná o úmyselné bezdôvodné obohatenie, čo by nepochybne bola situácia anomálna a neprijateľná, pokiaľ by súd prvého stupňa na danú skutkovú vec aplikoval dvojročnú subjektívnu premlčaciu lehotu. Navyiac, keď správne mal vychádzať z ust. § 344 a nasl. Obchodného zákonníka s účinkami odstúpenia od zmluvy podľa § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka, keď účinky nastanú doručením odstúpenia protistrane, čo nijako súd prvého stupňa neskúmal, t. j., nezaoberal sa, kedy predmetné odstúpenie zo strany žalobcu bolo doručené každému zo žalovaných osobitne, t. j., každému zo žalovaných začala plynúť osobitne premlčacia lehota.

Dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa nedávajú zodpovedajúco ust. § 157 ods. 2 O.s.p. úplnú odpoveď na vyššie citované otázky navyiac, keď vzhľadom na odstúpenie od zmluvy ručiteľský záväzok žalovaného v 3. rade nezanikol, pričom právo veriteľa voči ručiteľovi (žalovanému v 3. rade) sa nepremičí pre premlčanie práva voči dlžníkovi, pričom žalobca má voči dlžníkovi nárok z odstúpenia zmluvy o stavebnom úvere, keď ako to už odvolací súd uviedol vyššie, odstúpením od zmluvy sa nemôže veriteľ dostať do horšieho postavenia, ako mal pred odstúpením od zmluvy, keď po odstúpení veriteľa od zmluvy je zachované jeho právo požadovať zatiaľ nezaplatenú istinu, tak aj príslušný úrok a v prípade omeškania s úhradou aj platenie úrokov z omeškania. Napokon samotný Obchodný zákonník výslovne upravuje, že môže existovať právny stav, kedy sa spotrebiteľská zmluva riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka (§ 266 ods. 5). Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka určuje, že zmluvné podmienky stanovené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Uvedené ustanovenie však vylučuje iba určité zmluvné dojednanie, nie príslušné zákonné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na danú spotrebiteľskú zmluvu. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách v čase uzavretia úverovej zmluvy nevyklúčovalo použitie

Obchodného zákonníka v prípadoch, keď je to dané priamo zákonom. V tejto súvislosti treba poukázať aj na ustanovenie § 13 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý upravuje právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu, pričom v takomto prípade je spotrebiteľ povinný zaplatiť istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny. Na toto ustanovenie odvolací

súd poukazuje z toho dôvodu, že inštitút odstúpenia od zmluvy nemôže byť posudzovaný rozdielne podľa toho, či od zmluvy odstúpil spotrebiteľ, alebo od zmluvy odstúpil dodávateľ. Dôsledky odstúpenia musia byť rovnaké a takéto sú, ak sa na vzťah odstúpenia od zmluvy použije ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka. Právna úprava odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku je komplexnou a preto ustanovenia Občianskeho zákonníka sa nepoužívajú. V prípade zmluvy o úvere je osobitným ustanovením § 506 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac, než 2 splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Toto ustanovenie stanovuje špeciálny dôvod odstúpenia od zmluvy na strane veriteľa, ktorému vzniká právo odstúpiť od úverovej zmluvy za predpokladu kvalifikovaného omeškania dlžníka s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov. Odstúpením od zmluvy de facto dochádza k mimoriadnej splatnosti úveru a strate výhody splátok. Odstúpenie od úverovej zmluvy v zmysle ust. § 506 Obchodného zákonníka nie je zhodné s právnym inštitútom odstúpenia od zmluvy podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka a jeho právne účinky nie sú stanovené v § 351 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedený špecifický účinok odstúpenia na trvanie záväzku dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, nedochádza k odstúpeniu od zmluvy, ani k zániku veriteľa na zmluvný úrok. Z toho dôvodu pri odstúpení od zmluvy veriteľom pre splácanie úveru dlžníkom má veriteľ naďalej nárok na úroky z úveru, aj sankčné úroky z omeškania.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že sa súd prvého stupňa nezaoberal takýmto právnym posúdením, pokiaľ sa týka odstúpenia od zmluvy a následného premlčania nároku žalobcu, musel odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. a) O.s.p. zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby v celom rozsahu voči všetkým trom žalovaným, ako aj súvisiacom výroku o náhrade trov konania a v uvedenom rozsahu mu vec vrátiť na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvého stupňa bude teda vykonať dokazovanie a vec právne posúdiť v zmysle vyššie uvedeného právneho názoru a potom vo veci znova rozhodnúť s tým, že v novom rozhodnutí podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Toto uznesenie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.